

Expunere de motive
la propunerea legislativă privind modificarea și completarea
Ordonanței de urgență nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea
habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice.

Prezenta inițiativă legislativă propune un mecanism clar și rapid de intervenție fitosanitară în ariile naturale protejate, pentru a opri la timp focarele de dăunători (ex. *Ips typographus* – gândacul de scoarță tipograf) și a preveni pierderi ireversibile de pădure. Proiectul instituie un **Plan național de urgență fitosanitară și planuri de urgență fitosanitară (PUF) pre-aprobate la nivelul fiecărei arii protejate**, termene decizionale scurte și, în cazuri critice, derogări atent controlate, în deplină concordanță cu Regulamentul (UE) 2016/2031 și cu exigențele art. 6 din Directiva Habitate. Intervențiile vizează exclusiv arborii infestați, cu măsuri stricte de protecție a biodiversității și transparență publică. Scopul este protejarea patrimoniului forestier, reducerea riscurilor climatice și evitarea pierderilor economice, **fără a deschide calea exploatărilor comerciale în siturile protejate.**

Problema abordată: Focarele agresive de dăunători forestieri (ex. *Ips typographus* – gândacul de scoarță tipograf) pot compromite ireversibil păduri întregi din parcuri naționale și naturale dacă fereastra optimă de intervenție (în stadiul larvar al insectelor) este ratată din cauze birocratice. Criza „scolitică” s-a accentuat în Europa (de exemplu, în Franța în anii 2024–2025), necesitând tăieri sanitare rapide, decojirea (debarcarea) la sursă și evacuarea accelerată a lemnului infestat, pe baza unor protocoale pre-aprobate. În lipsa unui sistem eficient de intervenție rapidă, dăunătorii se înmulțesc exponențial și pot distruge suprafețe vaste, pierzându-se controlul situației.

Cadru UE aplicabil: Regulamentul (UE) 2016/2031 privind sănătatea plantelor obligă statele membre să elaboreze planuri de contingență și măsuri rapide de eradicare sau izolare pentru organismele dăunătoare, inclusiv pentru cele din păduri și ecosisteme naturale. Se urmărește astfel o capacitate de răspuns unitară și promptă la nivel național și european, principiul planificării anticipate (*contingency plans*) fiind esențial pentru protecția fitosanitară și a biodiversității. Propunerea de față răspunde tocmai acestor cerințe, introducând instrumente de contingență atât la nivel național, cât și la nivel local (rețeaua ariilor protejate), precum și proceduri de intervenție rapidă, aliniate cu legislația UE. De asemenea, Directiva 92/43/CEE (Directiva Habitate) impune la art. 6 ca statele să ia măsuri pentru prevenirea degradării habitatelor din siturile Natura 2000 – or, combaterea la timp a unui dăunător de pădure care altfel ar distruge un habitat forestier intră în sfera acestor măsuri necesare de conservare.

Soluția propusă Proiectul de lege instituie un mecanism de intervenție de urgență fitosanitară în ariile naturale protejate, cu următoarele elemente-cheie, în strictă concordanță cu textele propuse:

Introducerea definițiilor în OUG nr. 57/2007:

„Situație de urgență fitosanitară” – starea determinată de apariția confirmată a unor focare/epidemii de organisme dăunătoare cu potențial de extindere rapidă, care pot afecta semnificativ starea de conservare a habitatelor naturale, ecosistemelor forestiere și arboretelor ori stabilitatea acestora.

„Plan de urgență fitosanitară (PUF)” – documentul de planificare care stabilește setul de măsuri, acțiuni și responsabilități ce trebuie implementate în cazul apariției unei situații de urgență fitosanitare, în scopul protejării habitatelor naturale, ecosistemelor forestiere și arboretelor.

Plan național de urgență fitosanitară (nivel central): La nivel național, autoritatea publică centrală pentru protecția mediului elaborează **Planul național de urgență fitosanitară**, aplicabil rețelei de arii naturale protejate. Planul stabilește **măsurile imediate și procedurile de intervenție**, asigură **coordonarea** la nivel național, se **aprobă prin ordin** al conducătorului autorității centrale pentru protecția mediului și se **actualizează periodic** în funcție de riscurile fitosanitare identificate.

PUF obligatoriu pentru fiecare arie naturală protejată (nivel local): Planul de management al fiecărei arii naturale protejate **include un PUF** propriu, elaborat de administrator, în conformitate cu Planul național. PUF-ul stabilește **măsurile și acțiunile concrete** la nivel local pentru prevenirea și combaterea organismelor dăunătoare în situații de urgență.

- **Termen de conformare:** în **12 luni** de la aprobarea Planului național, administratorii tuturor ariilor naturale protejate **actualizează planurile de management** pentru a include PUF-ul.
- **Avizare și aprobare:** PUF-ul se **avizează** de consiliul științific al ariei, ca **anexă** la planul de management, și se **aprobă** de autoritatea centrală pentru protecția mediului.
- **Planuri deja aprobate:** dacă planul de management este deja aprobat la data intrării în vigoare a Planului național, PUF-ul se **aprobă ca anexă distinctă**, fără revizuirea integrală a planului.

Clarificarea intervențiilor permise în zonele de protecție integrală:

Se permite **combaterea înmulțirii în masă a dăunătorilor forestieri care necesită evacuarea materialului lemnos din pădure**, în cazul apariției focarelor, **la propunerea** administrației ariei naturale protejate sau a administratorului silvic, **cu avizul consiliului științific și conform PUF-ului aprobat** anexă la planul de management al ariei naturale.

Procedură specială în absența planului de management sau a PUF-ului aprobat (procedură supletivă de urgență):

Când aria naturală protejată **nu are plan de management** sau **planul nu cuprinde încă un PUF aprobat**, acțiunile de combatere se dispun astfel:

- **Solicitare de intervenție** (administrația ariei/administratorul silvic), însoțită de **raport științific** cu măsurile și perioadele de intervenție propuse;
- **Avizul consiliului științific** asupra cererii, emis în **48 de ore** de la notificare;
- **Act de constatare** a situației de urgență fitosanitară emis de administrator și **transmis autorității centrale** pentru protecția mediului în **24 de ore** de la aviz;
- **Aprobarea intervenției** de către autoritatea centrală pentru protecția mediului, în **maximum 5 zile lucrătoare**;
- **Identificarea și marcarea arborilor** de extras, de către **personal autorizat** (ingineri silvici cu drept de marcarea), în **termen de 10 zile** de la aprobarea autorității centrale.

Trasabilitatea materialului lemnos rezultat: Lemnul provenit din intervențiile de urgență se supune **regulilor stricte de trasabilitate**: înregistrarea volumului și a localizării, etichetarea loturilor și urmărirea lanțului de custodie până la **neutralizare sau valorificare controlată**.

Transparență și raportare publică: Administrația ariei naturale protejate întocmește și **publică rapoarte anuale** privind situațiile de urgență fitosanitară și intervențiile efectuate, cuprinzând

localizarea focarelor, volumul extras, metodele utilizate și respectarea termenelor. Rapoartele se transmit și autorității publice centrale pentru protecția mediului.

Prin ansamblul acestor prevederi, inițiativa legislativă urmărește să **salvgardeze pădurile valoroase din ariile protejate** ale României de efectele devastatoare ale dăunătorilor, introducând **viteza de reacție, știința și responsabilitatea** ca piloni ai intervenției, în deplină concordanță cu cerințele europene și cu bunele practici internaționale în domeniu.

1. Motivul emiterii actului normativ – situația actuală și urgența reglementării

Schimbările climatice din ultimele decenii, în combinație cu monoculturile extinse de rășinoase, au dus la o creștere fără precedent a frecvenței și intensității focarelor de dăunători forestieri în Europa. În special, **gândacul de scoarță al molidului (*Ips typographus*)** s-a transformat dintr-un agent secundar, ținut în mod normal sub control de ecosistem, într-un „**ucigaș de păduri**” **agresiv** în anii recenti. Perioadele tot mai calde și secetoase slăbesc rezistența molizilor, permițând proliferarea exponențială a insectelor. În Europa Centrală și de Est, acest fenomen a căpătat proporții de calamitate: de pildă, în decursul a doar cinci ani de epidemie, **gândacul tipograf** a ucis sute de milioane de molizi în Suedia și Europa Centrală. Numai în anul 2019, estimările arată că aproximativ 118 milioane m³ de molid au fost distruse de *Ips* în regiune – un volum colosal, de ~10 ori mai mare decât volumul tăierilor anuale dintr-o țară ca Norvegia. În Cehia, peste 50% din păduri sunt considerate serios amenințate de acest dăunător, ceea ce a generat pierderi ecologice și economice uriașe și a depășit capacitatea campaniilor clasice de combatere pe teren. Practic, ritmul exponențial al infestațiilor depășește posibilitățile intervențiilor obișnuite, mai ales când acestea sunt întârziate de diverse proceduri.

Impactul focarelor asupra mediului și economiei forestiere este sever. Pe lângă pierderea masei lemnoase (cu efecte în lanț asupra industriei forestiere și a aprovizionării cu lemn), degradarea ecologică este majoră: mortalitatea în masă a arborilor reduce capacitatea pădurilor de a fixa carbonul și de a regla clima locală, poate favoriza inundațiile și eroziunea solurilor (din cauza lipsei coronamentului care să rețină precipitațiile) și perturbă balanța nutrienților din sol și ape. Spre exemplu, s-a constatat că în zone din Cehia unde pădurile de molid au fost decimate, stațiile de tratare a apei se confruntă cu probleme, deoarece pădurea nu mai filtrează și reține apa cum o făcea odinioară. **Biodiversitatea** suferă și ea: numeroase specii legate de ecosistemele de molidiș (de la ciocănitori până la insecte saproxilice rare) își pierd habitatul odată cu declinul brusc al arborilor maturi și al lemnului mort.

În România, semnale ale intensificării **înmulțirilor în masă (gradations)** la gândacul tipograf au apărut în ultimul deceniu, mai ales în zonele montane cu plantații întinse de molid. Datele oficiale indică creșteri substanțiale ale volumelor de tăieri de igienă motivate de ipide: în anumiți ani, s-a ajuns la milioane de metri cubi extrași și zeci de mii de hectare afectate de infestări. Fără un sistem eficient de teledetecție și monitorizare timpurie, multe atacuri nu sunt depistate decât târziu, când molizii își schimbă culoarea acelor în roșu sau brun (stadii de “atac roșu” și “atac gri”). În stadiul inițial de infestare (“atac verde”), copacii par sănătoși la exterior, deși sub scoarță se află deja o nouă generație de gândaci în dezvoltare. Detectarea acestor focare incipiente necesită evaluări laborioase și costisitoare în teren, cu personal de specialitate, astfel că multe focare timpurii scapă neobservate. Odată ce atacul devine vizibil (coroane roșii), deja este târziu – în acel arbore există mii de adulți gata să zboare spre alți copaci. Se creează un **efect de avalanșă**: dacă nu se intervine prompt la primele semne, într-un singur sezon vegetativ populația poate trece de la câțiva arbori infestați la sute sau mii.

Cea mai bună metodă de combatere a acestor dăunători este prevenția și **intervenția imediată**. Arborii infestați trebuie doborâți și neutralizați cât mai repede, ideal cât timp insectele sunt încă în stadiu larvar sub scoarță. Dacă un pâlcc de arbori atacați este identificat devreme, **extragerea selectivă** a acestora și prelucrarea lor (decojirea sau transportul rapid într-un loc sigur) previn apariția altor focare în proximitate, în timp ce majoritatea arborilor sănătoși rămân neafecțați. În schimb, arborii

scoși din pădure la două-trei luni după ce gândacii au eclozat și au zburat mai departe nu mai aduc niciun efect în combaterea propriu-zisă – răul a fost deja făcut, iar focarul s-a extins. Ghidurile silvice franceze confirmă: după depistare, **arboarele infestat trebuie doborât și scos sau decojit înainte de finalizarea ciclului larvar**, pentru a evita contaminarea altor arbori. Iar Planul național al Franței subliniază că *decojirea rapidă* este astăzi **metoda cea mai eficace** de a întrerupe ciclul reproductiv al *scolytes*, împiedicând propagarea. Cu alte cuvinte, viteza de reacție este esențială – o întârziere de doar câteva săptămâni poate face diferența între un focar izolat și o epidemie forestieră pe scară largă.

Problema este că, în prezent, cadrul legal și procedurile din ariile naturale protejate nu permit întotdeauna această viteză de reacție. Conform reglementărilor actuale (OUG nr. 57/2007, art. 22), în zonele de protecție integrală sunt interzise **orice forme de exploatare sau utilizare a resurselor naturale**, cu excepția situațiilor aprobate de autoritatea centrală pentru mediu la propunerea administrației și cu avizul Consiliului Științific. Practic, dacă într-o zonă cu protecție integrală apare un focar de dăunători, administrația parcului trebuie să parcurgă un proces birocratic: identificare focar, convocarea Consiliului Științific pentru aviz, transmiterea propunerii la Ministerul Mediului, care apoi analizează și emite (sau nu) aprobarea. Acest lanț decizional poate dura **câteva luni**, mai ales dacă apar neclarități sau dacă documentația trebuie completată. Or, fereastra optimă de intervenție este de ordinul zilelor sau săptămânilor. Au existat cazuri în care, până la obținerea tuturor avizelor, dăunătorii deja se împrăștiaseră pe suprafețe mult mai mari, compromițând efortul inițial. Cu alte cuvinte, **procedurile actuale, deși gândite pentru protecție, riscă să devină contraproductive** în fața unei crize biologice care nu “așteaptă” actele noastre.

Mai mult, **lipsa unui cadru clar și anticipativ** pentru astfel de intervenții face ca fiecare situație să fie tratată ad-hoc, ceea ce poate genera reticență și confuzie: unii administratori de arii protejate ezită să intervină de teama încălcării regulilor de conservare, iar alții, dimpotrivă, pot abuza de noțiunea de „tăieri de igienă” pentru a justifica tăieri excesive. În regiunea Europei Centrale s-a constatat că, pe fondul epidemiei de *Ips*, unii proprietari/administratori au extins practicile de “tăieri sanitare” dincolo de necesitatea reală, sub pretextul combaterii dăunătorului, obținând astfel lemn suplimentar chiar și din păduri încă sănătoase. Un exemplu extrem a fost oferit de Pădurea Białowieża din Polonia, unde autoritățile au permis triplarea volumului de tăieri și au extins exploatarea în zone anterior strict protejate, invocând infestarea cu gândacul de scoarță. În realitate, aceste acțiuni au inclus îndepărtarea arborilor bătrâni și morți pe o treime din suprafața sitului (aprox. 34.000 ha din 63.000 ha) și chiar tăieri “de conservare” pe suprafețe întinse. Comisia Europeană a considerat că măsurile respective depășeau cu mult ceea ce ar fi fost necesar strict pentru protejarea pădurii și, de fapt, puneau în pericol speciile și habitatele pentru care zona era protejată. Cazul a dus la condamnarea Poloniei la Curtea de Justiție a UE. Acest context evidențiază nevoia unui **echilibru fin**: nici inacțiune păguboasă (din cauza birocrăției), dar nici acțiune disproporționată sau abuzivă sub paravanul “urgenței”.

În concluzie, situația actuală impune o intervenție legislativă care să permită **combaterea eficientă și la timp a dăunătorilor forestieri în ariile naturale protejate**, eliminând blocajele procedurale, dar **într-un mod strict controlat și fundamentat științific**. Prezentul proiect de lege vine să rezolve tocmai acest deficit, oferind instrumente moderne de management al riscului fitosanitar, în beneficiul pe termen lung al pădurilor, al biodiversității și al comunităților locale care depind de aceste ecosisteme.

2. Scopul urmărit și schimbările preconizate prin prezentul proiect de lege

Obiectivul general al proiectului de lege este crearea unui **cadru legal clar, operativ și predictibil** pentru intervenții rapide împotriva înmulțirilor în masă ale dăunătorilor forestieri din ariile naturale protejate, în special din parcurile naționale și naturale. Se urmărește protejarea eficientă a pădurilor valoroase și a habitatelor naturale de efectele distructive ale acestor organisme, **fără a compromite obiectivele de conservare** ale ariilor protejate. Cu alte cuvinte, se dorește concilierea nevoii de acțiune

imediată (pentru salvarea ecosistemelor de la distrugere biologică) cu cerințele de protecție a naturii (asigurând că intervențiile sunt bine fundamentate, proporționale și ecologic responsabile).

Pentru atingerea acestui scop, proiectul de lege introduce mai multe schimbări și mecanisme-cheie, după cum urmează:

- **(Definirea situației de urgență fitosanitară și procedura accelerată de aprobare:** Se introduce în lege conceptul de „*situație de urgență fitosanitară*” – starea determinată de apariția confirmată a unor focare/epidemii de organisme dăunătoare cu potențial de extindere rapidă, care pot afecta semnificativ starea de conservare a habitatelor și a speciilor sălbatice, ori stabilitatea ecosistemelor forestiere și a arboretelor. Totodată, este definit și conceptul de „*Plan de urgență fitosanitară (PUF)*” – documentul de planificare ce stabilește setul de măsuri, acțiuni și responsabilități ce trebuie implementate în caz de urgență fitosanitară, în scopul protejării habitatelor naturale și a pădurilor. Odată confirmată oficial o asemenea situație (de regulă, de către administrația ariei protejate, pe baza criteriilor din PUF și cu avizul Consiliului Științific), se aplică procedura decizională **accelerată**. Autoritatea centrală pentru protecția mediului are un termen maxim de **5 zile lucrătoare** să emită aprobarea finală pentru intervențiile propuse (fie ele tăieri sanitare, acțiuni de limitare a focarului etc.). Dacă acest termen este depășit, se instituie **principiul aprobării tacite** – intervenția se consideră aprobată de drept, dar doar în măsura în care este conformă cu măsurile și limitele prevăzute în planul de urgență pre-aprobat. Acest mecanism al aprobării tacite asigură că lipsa unui răspuns birocratic nu mai blochează acțiunea pe teren, oferind totodată garanția că intervenția se desfășoară în limitele unor parametri **stabiliți ex ante** (prin PUF, avizat științific).
- **Instituirea unui Plan național de urgență fitosanitară:** La nivel național, proiectul obligă autoritatea publică centrală pentru protecția mediului să elaboreze un **Plan național de urgență fitosanitară**, dedicat rețelei de arii naturale protejate. Acest plan-cadru, aprobat prin ordin de ministru și actualizat periodic, va stabili **procedurile uniforme și măsurile imediate de intervenție** în cazul apariției unor situații de urgență fitosanitară pe teritoriul ariilor protejate, asigurând coordonarea acțiunilor la nivel național. Prin instituirea acestui plan de contingență la nivel central, se creează baza pentru un răspuns prompt și armonizat în toate siturile protejate, conform principiului planificării anticipate (*contingency plan*) prevăzut de legislația UE în domeniul sănătății plantelor.
- **Introducerea Planului de urgență fitosanitară (PUF) ca instrument obligatoriu pentru fiecare arie protejată:** Fiecare parc natural sau național va fi obligat – în termen de **12 luni de la aprobarea Planului național de urgență fitosanitară** – să elaboreze și să includă în planul său de management un *Plan de urgență fitosanitară* propriu. PUF-ul va fi întocmit în colaborare cu specialiști (silvici, entomologi, ecologi), avizat de Consiliul Științific al ariei și apoi aprobat de autoritatea centrală de mediu. Rolul său este de a **predetermina toate aspectele importante ale unei intervenții** de combatere a dăunătorilor: **când** este necesară (stabilirea pragurilor de densitate a dăunătorului sau de arbori infestați care declanșează acțiunea), **unde** este permisă (care zone pot fi accesate și ce restricții se aplică), **cum** se acționează (metode de doborâre – manual sau mecanizat; metode de neutralizare – decojire, curățarea și arderea resturilor, transport; ce echipamente se pot folosi) și **în ce intervale de timp** (ferestre temporale optime, ținând cont atât de ciclul biologic al insectelor dăunătoare, cât și de ciclurile biologice ale speciilor protejate). PUF va conține și **măsuri de precauție ecologică** – de ex., prevederi ca în cursul acțiunilor să fie păstrați anumiți arbori importanți ecologic (arbori veterani, scorburoși) dacă nu prezintă infestare, menținerea unui minim de lemn mort în zonele neafectate pentru a nu lăsa speciile saproxilice fără substrat, refacerea zonelor afectate prin regenerare naturală sau împăduriri cu specii adecvate, ș.a.m.d. Practic, PUF-ul este un **scenariu detaliat de răspuns la criză**, aprobat din timp, astfel încât în momentul apariției focarului să nu se mai piardă vremea cu negocieri și avize repetate – se știe deja ce trebuie făcut și în ce condiții. Legislația UE însăși impune existența unor planuri de contingență fitosanitară pentru dăunători de carantină, planuri care includ proceduri de

eradicare rapidă și exerciții de simulare; PUF-ul propus de noi transpune acest concept la nivelul unei arii protejate. Un beneficiu major al PUF este că, fiind parte integrantă din planul de management aprobat (și, implicit, din măsurile de conservare ale sitului Natura 2000, acolo unde e cazul), măsurile prevăzute de el sunt deja evaluate strategic. Modelul italian din Trentino confirmă eficiența: acolo, planul "Bostrico" a fost conceput ca plan de gestionare Natura 2000 pentru zonele afectate, nefiind nevoie de evaluare de mediu suplimentară pentru fiecare intervenție. În mod similar, la noi PUF-urile vor scurta procedura de evaluare adecvată, întrucât măsurile standard și mitigările sunt deja avizate în plan – permițând emiterea mult mai rapidă a aprobărilor (în cele 5 zile prevăzute). De subliniat că, **în termen de 12 luni** de la aprobarea Planului național de urgență fitosanitară, toți administratorii de arii protejate vor trebui să parcurgă procesul de elaborare și avizare a PUF și de integrare a lui în planul de management. În situația în care planul de management al unei arii protejate este deja aprobat (prin hotărâre de Guvern, în cazul parcurilor naționale/naturale), legea prevede că PUF-ul se transmite separat la autoritatea centrală de mediu și se aprobă ca **anexă distinctă**, fără a fi necesară revizuirea integrală a planului. Această prevedere asigură că adoptarea noilor planuri de urgență nu va întârzia – ele pot fi aprobate operativ, prin ordin de ministru, fără să fie nevoie de reluarea procedurii complexe de aprobare a întregului plan de management.

- **Clarificarea excepțiilor permise în zonele de protecție integrală și procedura de intervenție în lipsa planurilor preaprobate:** Proiectul amendează art. 22 din OUG 57/2007, introducând explicit **acțiunile de prevenire și combatere a înmulțirii în masă a dăunătorilor forestieri** ca excepție permisă (în afara perimetrelor rezervațiilor științifice cu protecție strictă), chiar și în zonele de protecție integrală. Desigur, aceste acțiuni sunt condiționate de respectarea planului de management al ariei și, unde este cazul, a Planului de urgență fitosanitară aprobat pentru aria respectivă. Prin această clarificare legislativă, se înlătură ambiguitatea privind legalitatea intervenției sanitare în zone strict protejate, permițând **înlăturarea arborilor infestați** atunci când este necesar pentru salvarea pădurii, însă numai sub supravegherea științifică și administrativă impusă de PUF și de consiliul științific al ariei. Totodată, legea prevede o **procedură specială** de urmat în situația în care o arie naturală protejată nu are plan de management sau planul său nu cuprinde încă un PUF aprobat ca anexă. În acest caz, **se asigură totuși intervenția rapidă**, pe baza următorilor pași procedurali: (1) administrația ariei protejate (sau, după caz, administratorul silvic al fondului forestier din acea arie) înaintează de urgență o **solicitare de intervenție** pentru combaterea dăunătorilor, în baza unui **raport științific** anexat care descrie focarul, măsurile propuse și fereastra optimă de acțiune; (2) Consiliul Științific al ariei protejate emite **avizul științific** asupra cererii de intervenție în cel mult **48 de ore** de la notificare; (3) pe baza acestui aviz, administratorul ariei emite un **act de constatare a situației de urgență fitosanitară** și îl transmite autorității centrale pentru protecția mediului în termen de **24 de ore**; (4) autoritatea centrală de mediu analizează solicitarea și emite **aprobarea intervenției în maximum 5 zile lucrătoare**; (5) imediat după aprobare, personalul silvic autorizat (ingineri silvici cu drept de marcă) **identifică și marchează arborii ce trebuie extrași** în termen de cel mult **10 zile**. Această procedură supletivă, prevăzută de noile alineate introduse în lege, garantează că și în lipsa unui plan preaprobat se poate reacționa prompt la un focar, parcurgând însă un **filtru științific și administrativ accelerat**. Practic, întregul lanț decizional este comprimat în câteva zile, evitându-se blocajele birocratice, dar menținând controlul și responsabilitatea (consiliul științific este implicat, iar Ministerul Mediului dă aprobarea finală). Această soluție „de avarie” asigură că niciun focar nu rămâne neadresat din cauză că aria respectivă nu are încă PUF integrat în planul de management.
- **Mecanisme de monitorizare, raportare și răspundere:** Pentru a urmări aplicarea corectă a noilor prevederi, proiectul introduce obligația ca administrațiile ariilor protejate să țină evidențe detaliate și să raporteze periodic intervențiile efectuate. Se va institui un **registru al intervențiilor de urgență fitosanitară**, care va cuprinde: data și locul fiecărei intervenții, organismul dăunător vizat, numărul de arbori (sau suprafața) afectat(ă), volumul de lemn extras, metoda de neutralizare aplicată (decojire pe loc, transport la rampă etc.), termenele de

execuție realizate efectiv, precum și eventualele devieri de la planul standard (și motivele/documentația aferentă). Periodic – **cel puțin o dată pe an** – aceste date vor fi sintetizate într-un **raport public**, afișat online, ceea ce va permite atât autorităților, cât și publicului (inclusiv comunității științifice și ONG-urilor de mediu) să verifice modul în care s-a intervenit. Transparența sporită are un efect de descurajare a oricăror derapaje și de **consolidare a încrederii** că măsurile sunt cu adevărat necesare și bine gestionate. În plus, rapoartele anuale vor fi transmise și autorității publice centrale pentru protecția mediului, pentru informare și eventuale acțiuni de control. Legea prevede, de asemenea, că **nerespectarea termenelor-limită sau a condițiilor stabilite** (prin PUF sau prin aprobarea dată) atrage sancțiuni contravenționale, iar dacă întârzierea sau abaterea se datorează culpei unor responsabili (de ex. administratori de arii protejate sau operatori silvici), se pot angaja și forme de răspundere civilă ori disciplinară, conform legii. Acest sistem de raportare și răspundere garantează că **toți factorii implicați** – de la decidenții din administrație la executorii lucrărilor în teren – își îndeplinesc prompt și riguros sarcinile, având permanent în vedere obiectivul final: eradicarea focarului de dăunători cu minimul de prejudicii aduse mediului.

În sinteză, prin aceste modificări propuse, proiectul de lege creează un instrument robust de management al crizelor fitosanitare în ariile naturale protejate. Intervențiile vor fi mai rapide și mai eficiente, reducând substanțial pierderile de biodiversitate și de masă lemnoasă, fără a relaxa protecțiile de mediu – dimpotrivă, condiționând intervențiile de cele mai bune practici de conservare. Se elimină vidul legislativ și procedural care există în prezent, aliniindu-se România la o abordare proactivă deja întâlnită în alte țări UE, adaptată contextului nostru național.

3. Bune practici și exemple relevante din Uniunea Europeană

Propunerea legislativă s-a inspirat și din experiența altor state membre UE care s-au confruntat cu probleme similare și au dezvoltat soluții inovatoare de gestionare a focarelor de dăunători forestieri în arii protejate. Am menționat deja câteva exemple în prima parte, dar detaliem aici relevanța lor:

- **Italia (Provincia Autonomă Trento – Parcul Paneveggio Pale di San Martino):** În urma furtunii Vaia din 2018, care a doborât milioane de metri cubi de lemn în Alpi, a urmat o explozie a populațiilor de *Ips typographus* în arborii doborâți și în cei rămași în picioare. Pentru a face față crizei, autoritățile regionale au elaborat un plan special numit „*Piano bostrico e ripristini*”. Acest plan are câteva caracteristici notabile: (a) acoperă întreg teritoriul afectat, inclusiv porțiunile aflate în situri Natura 2000 sau în parcuri naturale (precum Paneveggio); (b) integrează măsurile de combatere a dăunătorilor și de refacere ecologică direct în instrumentele de planificare existente (planuri de management ale ariilor protejate și amenajamente silvice). Astfel, **intervențiile necesare sunt pre-aprobate** prin acest plan, nefiind necesare autorizații suplimentare pentru fiecare acțiune concretă, atât timp cât acțiunile sunt conforme cu planul; (c) planul este conceput ca un plan de gestionare Natura 2000 pentru zonele incluse în rețeaua ecologică, nefiind necesară o evaluare de mediu separată pentru fiecare intervenție, întrucât s-a considerat că măsurile propuse – deși implică tăieri de urgență – sunt măsuri de conservare/restituire a habitatelor și au fost evaluate strategic în plan; (d) conține criterii științifice clare pentru declanșarea intervențiilor (ex.: densitatea de arbori colonizați de *Ips* pe hectar), precum și prescripții tehnice (volumul de lemn ce poate fi extras fără autorizație suplimentară, modalități de exploatare care minimizează eroziunea etc.). Rezultatul: datorită acestui plan, Parcul Paneveggio a putut interveni prompt după Vaia, încă din primăvara lui 2019, extrăgând lemnul doborât înainte ca populațiile de *Ips* să atingă niveluri catastrofale. Deși dăunătorul a produs totuși pagube (inevitabile având în vedere masa enormă de lemn doborât), pagubele au fost ținute sub control în zonele cele mai valoroase ecologic. În același timp, planul a impus ca anumite trunchiuri să fie lăsate pe loc pentru fauna dependentă de lemn mort (de exemplu, *Picus tridactylus* – ciocănitoarea cu trei degete, specie de interes comunitar

– a găsit loc de hrănire și cuibărire în trunchiurile atacate lăsate pe teren). Acest exemplu italian arată că **pre-planificarea și pre-autorizarea intervențiilor fitosanitare** într-un parc natural este fezabilă și benefică, permițând acțiuni imediate fără a sacrifica exigențele de conservare – de fapt, planul integrează obiectivele de conservare cu cele de refacere.

- **Franța (Parcuri Naturale Regionale din estul Franței, în colaborare cu ONF):** Franța s-a confruntat, începând cu 2018, cu cea mai mare epidemie de gândac de scoarță din istoria sa modernă, concentrată în masivele de molid din Grand Est (Munții Vosgi, Jura ș.a.) și extinsă treptat spre nord și sud. Volumul cumulat de *bois scolyté* (lemn infestat sau mort din cauza gândacului) recoltat în nord-estul Franței a depășit 35 milioane m³ până în 2023, afectând peste 100.000 ha de păduri de molid și brad. Aceste cifre au alarmat autoritățile, care au reacționat pe mai multe planuri:
 - La nivel strategic, Ministerul Agriculturii și Pădurilor a lansat în aprilie 2024 un **Plan national d'actions "Scolytes et bois de crise"**, un pachet de măsuri menit să organizeze lupta împotriva dăunătorilor și gestionarea lemnului infestat. Planul are patru axe principale: (1) studii și anticipare (inclusiv crearea unui observator național al *scolytes*), (2) sprijin logistic – ex. finanțarea achiziției de kit-uri de **ecorçage** (decojire) pentru operatorii forestieri, (3) facilitarea evacuării lemnului către fabrici de panouri și centrale de biomasă (astfel încât lemnul depreciat să poată fi valorificat urgent) și (4) fonduri pentru reîmpădurirea suprafețelor afectate (inclusiv cu specii diverse, mai rezistente la schimbări climatice). Prin acest plan, statul francez recunoaște că „*ecorçage des arbres constitue aujourd'hui la méthode la plus efficace pour lutter contre le scolyte*” – **decojirea arborilor este în prezent metoda cea mai eficace de a lupta contra gândacului de scoarță**, întrerupând ciclul său de reproducere înainte de a se răspândi.
 - La nivel operațional local, ONF (*Office National des Forêts* – administratorul pădurilor publice, inclusiv al multor păduri din PNR-uri) aplică o serie de **protocoale standardizate** în teren:
 - **Detectare timpurie:** Echipile ONF sunt mobilizate într-un efort susținut de inspecție vizuală a pădurilor, fiind instruite să recunoască semnele incipiente de atac (depuneri fine de rumeguș la baza trunchiului, găuri caracteristice sub crengi etc.). Se folosesc și capcane cu feromoni pentru monitorizarea populațiilor, anticipând vârfurile de zbor ale insectelor.
 - **Intervenție imediată la depistare:** „*Une fois repéré, l'arbre infesté doit être coupé*” – odată reperat, arborele infestat **trebuie doborât imediat**. ONF subliniază necesitatea extragerii înainte de încheierea dezvoltării larvelor și a transportului rapid la gater sau, alternativ, decojirea pe loc a trunchiului. Metodele folosite includ scufundarea buștenilor în apă la gater (pentru a omorî larvele), decojirea mecanică în pădure sau acoperirea stivelor de lemn infestat dacă trebuie lăsate temporar, astfel încât adulții să nu evadeze.
 - „*Coupes sanitaires*” **exceptionale:** În suprafețele cele mai grav afectate, ONF recurge la tăieri rase **necesare și excepționale** – adică **îndepărtarea integrală** a arborilor pe parcelele complet compromise, urmată imediat de regenerare (plantare sau lăsarea regenerării naturale), având grijă de protecția solului și a elementelor de interes (de ex. protejarea zonelor unde se știe că există specii rare, lăsarea unor trunchiuri pe alocuri pentru insecte saproxilice etc.). Aceste decizii sunt luate în colaborare cu autoritățile de mediu; dacă zona este sit Natura 2000, se întocmește o justificare clară că fără o astfel de intervenție amplă focarul nu poate fi oprit și se aplică eventuale derogări punctuale cu monitorizarea habitatelor.
 - **Restricții temporare și comunicare:** În PNR-uri, care au și rol turistic, s-au instituit închideri temporare ale unor trasee sau sectoare de pădure pentru public, din rațiuni de securitate, pe durata lucrărilor de urgență. Populația a fost informată transparent despre motive (pericolul căderii arborilor morți,

necesitatea lucrărilor), ceea ce a asigurat o bună acceptare socială a măsurilor altminteri nepopulare.

- **Colaborare cu administrațiile ariilor protejate:** PNR-urile, având propriile planuri (chartes) și obiective de conservare, lucrează împreună cu ONF pentru a adapta intervențiile la contextul local. De exemplu, în PNR Ballons des Vosges s-au realizat planuri comune de acțiune care includ monitorizarea speciilor sensibile (precum cocoșul de munte *Tetrao urogallus*); ONF și administrația Parcului au convenit să **evite anumite perioade și zone cheie** pentru această specie în timpul intervențiilor, aplicându-se astfel „*dérégulations locales encadrées*” – derogări locale bine delimitate, care permit protejarea faunei în paralel cu combaterea dăunătorilor. Rezultatul general în Franța a fost un **răspuns integrat, rapid și controlat** la invazia de *Ips*, autoritățile reușind să încetinească semnificativ progresia dăunătorilor și în același timp să demareze un amplu efort de refacere a pădurilor afectate (inclusiv prin diversificarea speciilor plantate, pentru viitoarea reziliență). Multe dintre elementele acestui răspuns francez (termene stricte de extragere, decojirea rapidă, protocoale standard, cooperare între administrațiile de parc și autoritățile silvice) se regăsesc în propunerea noastră legislativă.
- **Spania (Andaluzia – Parcurile naturale montane):** În sudul Spaniei, pădurile de pini mediteraneeni sunt periodic afectate de dăunători precum *Tomicus destruens* sau *Ips sexdentatus*. Regiunea Andaluzia a dezvoltat un sistem proactiv de **Planuri de Luptă Integrată** (*Planes de Lucha Integrada*) pentru astfel de specii, aplicabil pe întreg teritoriul, inclusiv în zonele protejate. Un exemplu este planul vizând „*insectos perforadores flogágos de coníferas*” – adică insectele xilofage perforatoare ale coniferelor, în principal *Tomicus* și *Ips*. Câteva elemente notabile: (a) Planul este un **protocol de lucru detaliat** care indică, pe baza experienței și a studiilor, procedura optimă de urmat pentru controlul dăunătorilor, cu minim de impact asupra echilibrului biologic (gestionare integrată a dăunătorilor). (b) Sunt definite **praguri clare** de intervenție: de exemplu, dacă peste X% din pini prezintă atac de *Tomicus* într-o anumită parcelă, se declanșează intervenția; sub prag, se continuă monitorizarea fără intervenție, pentru a nu provoca daune inutile. (c) Se enumeră **tehnicele de combatere** disponibile: de la metode silviculturale (tăieri preventive ale arborilor slăbiți care altfel ar atrage dăunătorul, rărituri pentru reducerea densității și creșterea vigurozității arborilor), la metode biologice (capcane feromonale etc.) și până la măsuri chimice, dar acestea din urmă doar ca ultim resort și cu autorizații speciale. (d) Planul prevede și **logistica scoaterii lemnului infestat**: organizarea rapidă a doborârii și extragerii; stabilirea eventuală de depozite temporare securizate unde lemnul infestat poate fi stocat fără risc (ex. acoperit cu plasă anti-insecte sau decojit complet, astfel încât insectele să nu mai poată ieși). Toate aceste proceduri sunt prestabilite, deci atunci când apare un focar într-un Parc Natural andaluz, personalul aplică direct protocolul cunoscut, fără ezitări. Acest concept de „*gestión integral de plagas*” (management integrat al dăunătorilor) arată că, având un plan integrat la nivel regional, administratorii locali nu mai pierd timp să inventeze soluții și nici nu riscă să stea pasivi: știu pragurile, știu metodele, au mandat clar să acționeze. Propunerea noastră instituie echivalentul unui asemenea plan integrat la nivelul fiecărui parc natural (PUF), adaptat specificului românesc și sub coordonarea unui plan național general. De asemenea, accentul pus în planurile spaniole pe **minimizarea efectelor asupra ecosistemului** – prin alegerea tehnicii potrivite și păstrarea echilibrului – se regăsește în proiectul nostru prin clauza Natura 2000 și limitele ecologice impuse intervențiilor. În esență, atât exemplul spaniol, cât și cel italian și francez demonstrează că **planificarea prealabilă și procedurile standardizate** sunt cheia pentru un răspuns eficient la crizele fitosanitare, iar prezentul proiect de lege urmărește să aducă aceste beneficii și în legislația românească.

4. Conformitatea cu legislația Uniunii Europene și jurisprudența relevantă

Reglementările UE în domeniul sănătății plantelor și protecției naturii susțin puternic demersul prezentului proiect de lege, care asigură punerea în practică a acestor norme și evitarea viitoarelor probleme de neconformitate:

În primul rând, **Regulamentul (UE) 2016/2031** privind măsurile de protecție împotriva organismelor dăunătoare ale plantelor (așa-numitul Regulament privind sănătatea plantelor) obligă statele membre să aibă un sistem de reacție rapidă la organismele dăunătoare. Acest act, de directă aplicare, prevede că statele trebuie să întocmească **planuri de contingență** pentru dăunătorii prioritari și să fie capabile să îi **eradicheze imediat** dacă sunt depistați pe teritoriul UE. Scopul este un nivel uniform ridicat de protecție fitosanitară. Deși *Ips typographus* nu este un „organism de carantină” exotic (este nativ în Europa), el are un impact major asupra economiei și mediului forestier – ceea ce îl apropie de conceptul de organism dăunător prioritar, la nivel național. Propunerea noastră instituie, la nivelul ariilor protejate, exact instrumentele cerute de Regulament: **un plan de contingență național** și planuri locale preaprobată (PUF-uri), precum și **măsuri de urgență** cu termen scurt de reacție. Astfel, România își consolidează conformitatea cu cerințele UE în materie fitosanitară, aplicându-le și în contextul particular al pădurilor din arii protejate. (Mai mult, Regulamentul 2016/2031 cere ca aceste planuri de contingență să fie transmise Comisiei și testate prin exerciții – odată implementată legea, Ministerul Mediului poate colabora cu Autoritatea Națională Fitosanitară pentru a integra Planul național de urgență fitosanitară și PUF-urile parcurilor în planul național fitosanitar și pentru a raporta conform cerințelor, asigurând totodată accesul la fonduri europene dedicate sănătății plantelor, dacă este cazul.)

În al doilea rând, **Directiva 92/43/CEE (Directiva Habitate)**, transpusă la noi prin OUG 57/2007, impune la art. 6 alin. (1) ca statele să ia măsurile necesare pentru conservarea habitatelor și speciilor pentru care au fost desemnate siturile Natura 2000. Intervenția rapidă pentru prevenirea distrugerii unui habitat forestier de către dăunători se califică deplin drept o asemenea măsură necesară de conservare – practic, este un act de management activ menit să mențină integritatea sitului. Directiva prevede și la art. 6 alin. (2) obligația de a preveni deteriorarea semnificativă a habitatelor din situri; un focar scăpat de sub control exact la asta ar conduce – deteriorare masivă. Așadar, cadrul propus sprijină România în îndeplinirea acestor **obligații de a menține starea de conservare favorabilă**.

Nu în ultimul rând, proiectul ține cont de **Strategia UE privind Biodiversitatea 2030** și de viitorul **Regulament UE privind restaurarea naturii** (aflat în curs de adoptare). Aceste inițiative pun accent pe **reziliența ecosistemelor naturale** la schimbările climatice și la factorii de stres biotic. Măsurile de combatere rapidă a dăunătorilor și de refacere ulterioară (ex. reîmpăduriri cu specii diverse, adaptate, menționate ca obligație în PUF-uri) contribuie direct la obiectivul de a reduce pierderea de biodiversitate și de a **crește capacitatea de adaptare** a pădurilor la un climat în schimbare. Astfel, legea propusă este aliniată nu doar cu cerințele existente, ci și cu direcția de viitor a politicilor europene de mediu.

5. Impactul financiar-bugetar și socio-economic al proiectului de lege

Impactul financiar și bugetar

Implementarea măsurilor propuse de acest proiect de lege are **implicații financiare moderate**, care însă sunt justificate de beneficiile economice și ecologice aduse și, de altfel, pot fi acoperite în mare parte prin realocarea fondurilor existente sau accesarea unor finanțări europene dedicate:

- **Costuri preconizate:** Principalele costuri vor fi legate de:
 - **Elaborarea Planurilor de urgență fitosanitară (PUF)**– implică studii, consultanță de specialitate, eventual cartări și modelări. Aceste costuri sunt însă *one-time* (ocasionale),

dat fiind că majoritatea parcurilor dispun deja de planuri de management și studii privind habitatele, peste care se suprapun noile considerații fitosanitare. Se pot utiliza expertii proprii ai administrațiilor și ai instituțiilor de cercetare (ICAS, universități) în colaborare.

- **Punerea în aplicare a intervențiilor de urgență:** Când apar focare, administrațiile parcurilor împreună cu ocoalele silvice vor trebui să acționeze rapid. Asta implică: marcarea arborilor, aducerea de utilaje și forță de muncă urgent (uneori peste planul anual de lucrări), transport accelerat al masei lemnoase etc. Aceste operațiuni au un cost, dar în mare parte **costul este recuperabil** prin valorificarea lemnului extras (acolo unde e posibil). Chiar dacă lemnul infestat are calitate scăzută, el poate fi utilizat industrial (ex. lemn de celuloză, biomasă pentru energie). Planul francez, de exemplu, a pus accent pe *valorificarea lemnului scolyté* în construcții sau energie, tocmai pentru a compensa pierderile și a evita irosirea resursei. În România, veniturile rezultate din valorificarea masei lemnoase extrase (care aparține proprietarului – stat sau privat) pot acoperi o parte din cheltuielile cu doborârea și transportul. Pentru administrațiile de parcuri (care nu vând lemn, neavând calitate de administrator silvic), se poate prevedea accesarea Fondului pentru Mediu sau a unui fond de urgență la nivelul MMAP, pentru a susține acțiunile imediate, urmând ca ulterior aceste fonduri să fie (parțial) rambursate din valorificare de către deținătorii fondului forestier.
- **Achiziții de echipamente și logistică:** Aplicarea noilor standarde (ex. decojire în 10 zile) ar putea necesita dotarea ocoalelor silvice sau a firmelor contractate cu echipamente suplimentare: dispozitive de decojire mecanică portabile, plase anti-insecte pentru stive, eventual capcane feromonale pentru monitorizare. Aceste costuri pot fi sprijinite prin programe naționale sau europene. De exemplu, *Planul "Scolytes et bois de crise"* al Franței a oferit co-finanțare de 65% pentru achiziția de echipamente de decojire, cu plafon de 8.000 euro pe utilaj. În mod similar, România ar putea folosi Fondul pentru Mediu pentru a lansa linii de finanțare dedicate ocoalelor de stat și private în vederea dotării pentru combaterea dăunătorilor. Suma totală necesară pentru dotarea la nivel național ar fi relativ mică (raportat la beneficiile protejării fondului forestier).
- **Training și simulări:** Proiectul implică un nou mod de operare; personalul administrațiilor de parcuri și al gărzilor forestiere va necesita *instruire* privind noile proceduri (ex. simulări de focare, implementarea PUF, utilizarea feromonilor etc.). Aceste activități de formare pot fi finanțate tot din bugetul autorității centrale (posibil prin programe Life sau alte fonduri UE). Cheltuielile sunt punctuale și moderate.
- **Surse de finanțare:** Măsurile pot fi finanțate din multiple surse, pentru a oferi flexibilitate. Printre acestea:
 - Bugetul autorității publice centrale pentru mediu (MMAP) – care oricum alocă fonduri pentru conservarea biodiversității și pentru situații de urgență de mediu. O redimensionare a priorităților (de ex. folosirea unei părți din fondurile destinate planurilor de acțiune specii pentru aceste planuri de urgență, întrucât protejarea habitatelor forestiere ajută indirect și speciile țintă).
 - Bugetele proprii ale Administrațiilor de parcuri – acestea sunt însă de obicei limitate, dar pot contribui cu resurse umane și logistice deja existente.
 - **Fondul pentru Mediu** – o sursă importantă, care finanțează proiecte de mediu și are între scopuri și conservarea biodiversității. Intervențiile fitosanitare în parcuri pot fi încadrate ca proiecte de protejare a patrimoniului natural, deci eligibile. De exemplu, s-ar putea finanța prin Fondul pentru Mediu un proiect integrat de monitorizare cu drone și satelit a focarelor în parcuri, complementând această lege (monitorizare timpurie).
 - **Fonduri europene:** Programe precum LIFE (sub-programul Natură și biodiversitate, sau cel de adaptare la climă) ar putea co-finanța implementarea măsurilor în parcuri pilot. De asemenea, fonduri structural (prin PNS sau viitorul program dedicat pădurilor) pot sprijini măsuri de împădurire și refacere a suprafețelor după atacuri de dăunători.

Este de așteptat că, dat fiind caracterul de acțiuni de conservare și adaptare la schimbări climatice, astfel de proiecte să fie eligibile și bine privite la finanțare UE.

- **Beneficii economice estimate:** Dincolo de costuri, trebuie subliniat că această inițiativă va aduce **economii substanțiale** și beneficii economice:
 - **Prevenirea pierderilor de lemn valoros:** Un focar stopat la timp poate salva sute de hectare de pădure de la uscare. Asta înseamnă milioane de lei echivalent lemn care *nu* se pierd. Chiar dacă lemnul este în zone protejate și nu ar fi fost oricum exploatat comercial, valoarea lui ecologică se menține (și plus valoarea potențială – ex. lemn doborât de Ips emană carbon, trebuie eventual adunat oricum pentru prevenirea incendiilor, deci generează costuri dacă nu e gestionat). Prevenind extinderea focarelor, se evită situațiile de tip “calamitate națională” unde costurile de remediere (și pagubele) ar fi enorme. Experiența central-europeană arată că neintervenția inițială poate duce la pagube de ordinul zecilor de milioane de metri cubi de lemn pierdut, ceea ce transpus în valoare economică înseamnă sute de milioane de euro. Investind relativ puțin în intervenții punctuale, putem **evita pierderi de 10-100 ori mai mari**.
 - **Diminuarea costurilor de restaurare ecologică:** Dacă focarele sunt controlate, suprafețele afectate rămân mici și natura le poate regenera parțial de la sine. Dacă însă un parc pierde mii de hectare de pădure, va fi nevoie de efort masiv de reîmpădurire (material săditor, mâna de lucru, decenii până la refacere). De exemplu, în Franța deja 110.000 ha au fost afectate și trebuie în bună parte reîmpădurite, statul alocând fonduri mărite pentru aceasta. Evitând asemenea scenarii, legea noastră scutește bugetul viitor de cheltuieli mari de reconstrucție ecologică.
 - **Protejarea serviciilor ecosistemice cu valoare economică:** Pădurile din parcuri naturale aduc beneficii economice indirecte – protecție împotriva inundațiilor, alimentarea cu apă potabilă (multe captări de apă sunt în astfel de zone), atragerea turismului, reglarea climatului local, vânatoare/fotografie de natură etc. O epidemie necontrolată de dăunători degradează aceste servicii (vezi ex. probleme la uzine de apă în Cehia după pierderea pădurii). Prin prevenirea colapsului pădurilor, economisim costuri potențiale (baraje pentru inundații, tratare suplimentară a apei, pierderi din turism ș.a.).
 - **Evitarea sancțiunilor UE:** Un impact bugetar intangibil dar real este evitarea riscului de infringement. Dacă România nu gestionează adecvat un sit Natura 2000 și se degradează, poate ajunge în fața CJUE cu posibile sancțiuni financiare (vezi cazul Białowieża unde s-au impus penalități de 100.000 euro/zi dacă Polonia nu înceta tăierile nepermise). Acest proiect de lege demonstrează tocmai diligența statului în protejarea activă a siturilor, reducând șansele unor astfel de litigii costisitoare.
- **Concluzie financiară:** *Impactul bugetar net al proiectului de lege este estimat ca fiind neutru spre pozitiv pe termen mediu și lung.* Pe termen scurt, se vor aloca anumite resurse pentru planificare și echipare, însă acestea pot fi acoperite din fonduri existente și vor fi compensate de reducerea pierderilor ulterioare. Nu sunt introduse taxe noi și nici obligații financiare semnificative pentru sectorul privat – dimpotrivă, proprietarii privați de păduri din arii protejate vor beneficia de mecanisme de sprijin în caz de focare, protejându-și averea forestieră. Din perspectiva bugetului de stat, investiția în prevenție și reacție rapidă este mult mai eficientă economic decât acoperirea pagubelor lăsate de un dezastru ecologic necombătut.

Impactul asupra mediului și climei:

Impactul asupra mediului al proiectului de lege este **puternic pozitiv**, de vreme ce însăși rațiunea sa este protejarea ecosistemelor forestiere naturale și a biodiversității împotriva unui factor de stres major. Prin implementarea acestei legi:

- Se vor **salva suprafețe semnificative de habitate forestiere** de la degradare sau pierdere. Pădurile seculare din parcurile noastre – multe incluzând habitate prioritare (păduri de fag, molidișuri naturale în etajul montan etc.) – vor fi apărute mai eficient împotriva distrugerii generate de dăunători. Astfel, se menține integritatea siturilor Natura 2000 și se asigură continuitatea ecologică a acestor habitate. Fiecare focar eliminat la timp înseamnă sute sau mii de arbori secolari rămași în picioare, continuându-și rolul ecologic.
- **Biodiversitatea asociată va beneficia:** Speciile protejate – de la insecte saproxilice rare, la păsări ce necesită habitate forestiere mature (de ex. ciocănitoarea cu spate alb *Dendrocopos leucotos*, cocoșul de munte *Tetrao urogallus* etc.) – vor avea de câștigat pe termen lung, deoarece habitatul lor nu va mai fi devastat pe suprafețe mari. Chiar dacă intervențiile presupun îndepărtarea unor arbori, acestea sunt **precise și limitate**, vizând arbori deja morți/infestați. Se evită astfel scenariul mult mai grav în care, fără intervenție, pădurea moare pe picioare și habitatul pentru acele specii dispare oricum. În plus, legea impune conservarea elementelor-cheie precum arborii-habitat și lemnul mort critic, deci chiar și în cursul intervenției de combatere se asigură că nu se elimină complet substratul necesar unor specii.
- Se reduce riscul colateral de **incendii de pădure**: Arborii doborâți de dăunători și rămași neîndepărtați cresc mult pericolul de incendiu (trunchiuri uscate, doborâturi masive care pot servi ca material combustibil). Prin extragerea rapidă a lemnului infestat, se curăță pădurea de astfel de acumulări inflamabile. Acesta e un considerent important în contextul schimbărilor climatice: perioadele de secetă prelungită pot transforma *pădurile moarte* în capcane de foc. Preîntâmpinând mortalitatea arborilor sau înlăturând prompt cei deja morți, reducem probabilitatea unor **incendii devastatoare**, protejând solul și ecosistemul per ansamblu.
- Îmbunătățirea **rezilienței climatice** a pădurilor: Legea stimulează pregătirea unor planuri de refacere a pădurilor după intervenții. Acolo unde va fi necesară replantarea, PUF-urile vor încuraja diversificarea speciilor și folosirea de ecotipuri rezistente. Acest lucru este în linie cu recomandările experților pentru adaptarea pădurilor la schimbările climatice – creșterea diversității reduce vulnerabilitatea la viitori dăunători sau la stres climatic. Astfel, pe termen lung, pădurile noastre vor deveni mai **sănătoase și stabile**.
- **Monitorizare ecologică sporită:** Obligația de raportare anuală și de păstrare a registrelor va genera date valoroase privind sănătatea pădurilor în arii protejate. Aceste informații pot fi folosite de cercetători pentru a înțelege mai bine dinamica ecosistemelor sub presiune și pentru a ajusta măsurile de conservare în viitor. Totodată, transparența va permite societății civile să supravegheze că mediul este tratat corect.
- **Fără efecte negative semnificative asupra mediului:** Proiectul este conceput tocmai pentru a evita efectele adverse. Prin limitările stricte impuse (extragerea doar a lemnului infestat + un tampon minim), riscul ca intervențiile să dăuneze unor specii protejate este minimizat. De exemplu, spre deosebire de o exploatare forestieră economică unde se poate deschide mult coronamentul și afecta microclimatul, aici se scot doar arborii oricum compromiși, lăsând restul arboretului intact. Situațiile în care ar putea apărea efecte negative (ex. deranjul temporar al faunei prin zgomot) sunt gestionate prin prevederi speciale (ferestre temporale de intervenție, interdicții în anumite zone) și prin durata foarte scurtă a lucrărilor pe un amplasament dat. Dacă comparăm cu scenariul “fără proiect”, unde un focar necontrolat ar duce la moartea întregii păduri și prăbușirea habitatului, este evident că varianta intervenției limitate este incomparabil mai bună pentru mediu.

În concluzie, **impactul asupra mediului este pozitiv**, direct (păduri salvate, biodiversitate conservată) și indirect (date mai bune pentru management adaptativ, reziliență climatică sporită). Proiectul de lege este, în sine, o **măsură de protecție a mediului**. Nu sunt anticipate efecte negative care să necesite măsuri compensatorii – dimpotrivă, proiectul introduce tocmai măsuri compensatorii pentru stresul cauzat de dăunători și de schimbările climatice.

Impactul social și asupra comunităților locale:

Impactul social al inițiativei este în general **favorabil** și nu impune costuri sau consecințe negative semnificative asupra populației:

- **Protejarea intereselor comunităților locale:** Multe comunități din zona montană (în special în Carpați) depind de pădurile din jur pentru diferite servicii – protecția împotriva viiturilor și avalanșelor, alimentare cu apă curată, cules tradițional de ciuperci și fructe de pădure, activități turistice (drumeție, ecoturism) și chiar locuri de muncă sezoniere în silvicultură. Prin menținerea **sănătății pădurilor**, proiectul contribuie la securitatea acestor servicii ecosistemice, deci sprijină indirect bunăstarea comunităților. O pădure distrusă de dăunători ar afecta negativ și localnicii (prin posibile calamități naturale, scăderea atractivității turistice, pierderea resurselor locale). Evitând acest lucru, legea aduce un beneficiu public general.
- **Menținerea peisajelor și identității locale:** Parcurile naturale fac adesea parte din identitatea culturală locală (ex. în Bucovina, întinderile de molidișuri sunt emblematice). Dacă aceste peisaje ar suferi schimbări dramatice (păduri masiv uscate, peisaj dezolant), ar exista și un impact psihologic și cultural asupra comunităților (sentimentul de pierdere a “comoarei” naturale locale). Intervenind la timp pentru a salva majoritatea pădurii, se menține moralul și implicarea comunității în protejarea naturii, evitând “**traumele ecologice**” locale.
- **Angajarea comunităților în acțiuni pozitive:** Prevederile privind transparența și raportarea pot permite localnicilor (și publicului larg) să fie informați și chiar implicați. De exemplu, voluntari locali sau membri ai comunității științifice locale ar putea ajuta la monitorizarea pădurii – semnalând apariția arborilor cu simptome de infestare. Astfel, se întărește relația dintre administrațiile parcurilor și comunitate, crescând conștientizarea asupra importanței protecției **sanitare** a pădurilor.
- **Impact asupra vizitatorilor și turismului:** Intervențiile de urgență ar putea necesita, temporar, restricții de acces pe anumite trasee sau zone din parcuri, din motive de siguranță (căderi de arbori, operare utilaje). Însă aceste restricții vor fi de scurtă durată și bine justificate. Experiența altor țări arată că publicul acceptă astfel de închideri temporare dacă motivele sunt comunicate clar (ex. în Vosgi s-au montat panouri explicative că se închide traseul X două săptămâni pentru a extrage arborii uscați care prezintă pericol de prăbușire). Pe termen lung, **turismul de natură are de câștigat**, pentru că pădurea rămâne vie și atractivă, în loc să devină o întindere de copaci uscați (ceea ce ar descuraja vizitatorii și ar afecta imaginea parcului).
- **Crearea/menținerea unor locuri de muncă în mediul rural:** Combaterea dăunătorilor presupune lucrări silvice (marcări, doborâri, transport) ce vor fi executate de personal de specialitate – inclusiv firme locale de exploatare sau echipe ale ocoalelor silvice. Aceasta înseamnă **contracte de lucru ocazionale** care pot aduce venituri locale. Deși nu acesta este scopul principal al legii, este un efect colateral pozitiv: în loc ca lemnul infestat să putrezească în pădure, el este scos și prelucrat, generând activitate economică (pe modelul “utilizării lemnului de criză” promovat în Franța). Desigur, totul în limitele stabilite ecologic. Astfel, sectorul forestier local – puternic afectat de restricțiile din ariile protejate – primește ocazional un volum de lucru, **fără a prejudicia obiectivele de conservare**.
- **Siguranța publică:** Înlăturând prompt arborii morți și instabili, se reduce riscul de accidente pentru populație (de ex., turiști surprinși de căderi de arbori uscați în zone frecventate). De asemenea, prevenind focarele masive, se reduce riscul apariției peisajelor întinse de pădure moartă care pot deveni periculoase (prin prăbușiri în lanț sau incendii spontane). Astfel, legea contribuie și la siguranța fizică a cetățenilor.

- **Acceptabilitate socială:** Din consultările informale realizate (discuții cu custozii de arii protejate, silvicultori, ONG-uri), a reieșit că există un *consens rar întâlnit* asupra faptului că o astfel de intervenție legislativă este necesară. Atât comunitatea științifică de mediu, cât și administratorii de păduri sau conservatorii, înțeleg amenințarea reprezentată de dăunători în contextul climatic actual și doresc instrumente legale pentru a acționa. Neașteptând până ce situația devine critică, proiectul de lege evită și eventuale tensiuni sociale viitoare (de genul conflictelor ce ar putea apărea dacă populația vede pădurile murind și nimeni nu intervine, sau invers, dacă s-ar interveni fără cadru legal clar). Prin această lege, statul demonstrează **proactivitate și responsabilitate**, ceea ce are un impact social pozitiv, sporind încrederea publicului în managementul ariilor protejate.

În concluzie, din punct de vedere social, legea nu aduce restricții sau costuri impuse populației, ci oferă beneficii generale: un mediu mai sănătos, **securitatea comunităților locale**, oportunități economice legate de gestionarea durabilă a pădurilor și un semnal de responsabilitate în fața provocărilor climatice. Impactul este, așadar, favorabil și echitabil distribuit (protejează interesul comun al tuturor de a avea păduri sănătoase).

Trebuie subliniat că **nu este necesară modificarea Codului Silvic** sau a altor legi conexe, întrucât prevederile propuse se referă la condițiile speciale din arii protejate și completează, în fond, dispozițiile existente privind combaterea dăunătorilor. Codul Silvic deja permite, în fondul forestier național, extragerea arborilor afectați de dăunători (cu aviz ITRSV/Gărzii Forestiere, punere în valoare urgentă etc.). Noutatea aici este că, pentru pădurile din arii protejate, se introduc **filtre de mediu** suplimentare și se clarifică modul de obținere a acestor avize. Prin urmare, cele două reglementări vor fi aplicate în paralel și armonios: administratorul ariei protejate sau cel forestier inițiază procedura conform OUG 57/2007 (aviz consiliul științific, aviz autoritatea centrală pentru mediu), după care ocolul silvic aplică procedurile din Codul Silvic (marcare, act de punere în valoare, autorizare spre exploatare) ținând cont de condițiile impuse. Pentru a formaliza această cooperare, se vor încheia probabil **protocoale** între administrațiile de parcuri și ocoalele silvice gestionare, sub coordonarea Gărzii Forestiere – însă acestea sunt detalii de implementare, nu de legislație primară.

De asemenea, proiectul nu afectează negativ alte prevederi din OUG 57/2007 sau din legislația de mediu. Dimpotrivă, le completează. De exemplu, OG 57/2007 privind evaluarea de mediu (planuri/proiecte) nu trebuie modificată, deoarece procesul de evaluare adecvată va ține cont de noile planuri de urgență preaprobată (ca planuri de gestionare a siturilor Natura 2000). **Autoritatea Națională Fitosanitară** (ANF, din subordinea MADR) va trebui informată și cooptată în implementare – Planul național de urgență fitosanitară ce urmează a fi elaborat de MMAP ar putea fi integrat în strategia națională fitosanitară; eventual, România va comunica Comisiei Europene existența acestui plan ca parte a obligațiilor ce decurg din Regulamentul 2016/2031. Aceste aspecte țin de cooperarea interinstituțională și pot fi realizate fără modificări legislative adiționale (de exemplu, prin includerea ANF în grupul de lucru ce va elabora planul național și prin semnarea unui protocol MMAP-MADR pentru coordonarea în caz de focare).

În concluzie, efectele asupra legislației în vigoare sunt pozitive: se **completează un vid legislativ** în OUG 57/2007, oferind instrumente clare de intervenție, aliniate la normele UE. Se **corelează** mai bine legislația silvică cu cea de mediu, în privința protecției pădurilor, și se introduc prevederi moderne, adaptate noilor realități (schimbări climatice, proliferarea dăunătorilor). Adoptarea acestui proiect va întări cadrul normativ național privind ariile protejate, făcându-l mai apt să răspundă provocărilor actuale, și va evita potențiale conflicte legislative sau juridice (ex. administratorii de parcuri nu vor mai oscila între obligația de a proteja pădurea și interdicția de a tăia arbori, deoarece acum procedura de excepție este clar reglementată).

Pentru motivele expuse mai sus, apreciem că **adoptarea prezentului proiect de lege este oportună și necesară**, reprezentând o măsură de interes național pentru protejarea patrimoniului natural forestier și asigurarea dezvoltării durabile a acestuia, în conformitate cu obiectivele și obligațiile asumate de România pe plan internațional și european.

În numele inițiatorilor:

ABRUȚEAN MIRECEA
Senator PNL

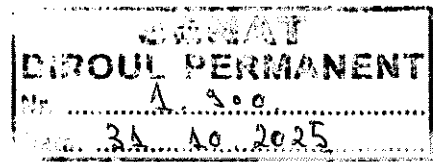
VARGA GLAD
Senator PNL

Tabel cu inițiatorii

Propunerii legislative pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice

Nr. crt.	Numele și prenumele	Grupul parlamentar	Semnătura
1.	Domeni FEMECHIU	PMR	
2.	Pauline Nicoleta	PML	
3.	MANIAC CALIN PETRU	PMR	
4.	RUSU PETRICĂ-LUCIAN	PNL	
5.	ROȘCU CLAUDIU	PNL	
6.	PASULESCU YOTA	P.MR	
7.	BLAGA HASILE	PNL	
8.	JITARI ORIAN	PNL	
9.	BOTA GHEORGHE	PNL	
10.	MIHAIL VESTEA	PNL	
11.	Sorin Compreanu	PML	
12.	COTER MIHAI	PNL	
13.	NEAGU NICOLAE	PNL	
14.	PISTRU-POPA GEANINA	PNL	
15.	COZMA ADRIAN	PNL	
16.	CIPRIAN DOLNE	PNL	
17.			
18.			
19.			

20.	NEACȘU ANDREEA - FIRUȚA	PNL
21.	Opriș Octavian	PNL
22.	CIOBOTARU DRAGOS	PNL
23.	LĂPUȘA N REMUS	PSD
24.	CIILIT IONEL	PSD
25.	GABRIEL ANDRONACHE	PNL
26.	GAL Călin	P.N.L.
27.	PISTRU POPA BEANINA.	PNL.
28.	SAVAR RĂZVAN	PNL
29.	Pandea Ciprian	PNL
30.	AUNA GORGHEA	PNL
31.	MITITELU ECUARA-TATIAN	PNL
32.	Alexandru MURARU	PNL
33.	OVIDIU VALE CÎMPEAN	PNL
34.	STĂNESCU VETUȚA	PNL
35.	MATEI ANETA	PNL
36.	RUSU Sebastian Mihail	PNL
37.	Vela Ion Marcel	PNL
38.		
39.		
40.		
41.		
42.		

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

SENATUL

Către Biroul Permanent al Senatului

Maria-Gabriela HORGA, senator ales în circumscripția nr. 19 Giurgiu, prin prezenta vă rog să aprobați solicitarea mea de a deveni coinitiator al propunerii legislative *L415/2025 Propunere legislativă pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice.*

Senator,

Maria-Gabriela HORGA

Data

21.10.2025